

Rudolf Steiner - Opětný příchod Kristův v éterickém těle

Štuttgart 6.března 1910

(Přeložila L.Bulířová)

Obsah: *Souvislost minulosti a přítomnosti vývoje lidstva. Ve věku Kali Jugy / 3101 před Kr. až 1899 po Kr./ vyvíjí se vědění o vědomí sebe. Dříve vidí lidé duchovost jako mnohost bytostí. V abrahamské době počíná možnost poznati jednotného boha za přírodními zjevy. Vzniká vědomí Boha, které představuje Boha jako příbuzného s vědomím lidského já: jako vesmírné Já. V době Mojžíšově zjevuje se vesmírné Já nejen jako tajemné vedení lidských osudů, nýbrž jako Bůh živlů, jednotný Bůh stává se vládcem přírodních zjevů. V šalamounské době jest vývoj veden až ke stadiu, kdy táž božská bytost přijímá lidskou postavu. Zrcadlením se abrahamské, Mojžíšovy a šalamounské doby v křesťanské době. Šalamounská moudrost vede k pochopení významu události Kristova příchodu v prvním tisíciletí. Ve druhém ožívá postava Mojžíšova v nové podobě v křesťanských mysticích: vesmírné Já, které se zjevuje Mojžíšovi zvenčí ozývá se nyní z nitra duše. Nyní, kdy přecházíme pomalu do třetího tisíciletí, nastává obnovení abrahamské doby, která přinese nové jasnozření, nový spiritualismus. Světlo, které zazářilo jako předzvěst v události u Damašku. Šamballa minulosti a budoucnosti.*

Mezi minulostí a budoucností vývoje lidstva jest jakási souvislost. Tato souvislost vnáší, když ji pozorujeme, mnoho světla do otázek, které můžeme položit asi takto: co jest pro nás samé jako lidi úkolem v některé určité době?

Když jsme se sešli zde před nějakým časem, mluvili jsme rozličné věci o minulosti vývoje lidstva. Dnes chceme mluvit o souvislosti minulosti a nejbližší budoucnosti vývoje lidstva. Skončili jsme včera tím, že jsme poukázali na důležitou skutečnost, která nám praví jakoby z nebe dolů, že lidstvo potřebuje nového spirituálního popudu, něčeho jako nový časový impuls. Porozuměti, jak tento nový časový impuls musí působiti, můžeme, jen když pozorujeme poslední tisíciletí **před** založením křesťanství v jakési souvislosti s tisíciletími **po** založení křesťanství, s tisíciletími, v nichž tedy sami žijeme.

Jest určitý zákon, dle něhož se opakují určité události ve vývoji lidstva, a v posledním štutgartském cyklu jsme mluvili o takovýchto opakováních ve vývoji lidstva. (viz: "Svět, země, člověk") Chtěl bych jen dnes obzvláště poukázat na to, že když duchověda poukazuje na takováto pravidelná opakování ve vývoji lidstva, nesmíme mysliti, že smíme konstruovati takováto opakování ze svého rozumu; neboť všechna ta opakování musí býti přece jednotlivě prozkoumána, musí být duchovědou jednotlivě zjištěna. Jinak můžeme velmi, velmi zblouditi, když si jaksí dle vzoru jednoho nebo druhého opakování zkonstruujeme nové. Existuje jedno opakování, které

se jeví tak, že se základní události, důležité události, které působily před založením křesťanství, jistým způsobem opět objevují po založení křesťanství. Obrátíme-li zřetel ke třem posledním tisíciletím před založením křesťanství, patří tato tři tisíciletí k tomu věku vývojových dějin lidstva jako takzvaný temný věk, jako menší temný věk - Kali Juga.

Toto Kali Juga počíná r. 3101 před založením křesťanství. S tímto temným věkem jest spojeno vše, co vlastně dnes označujeme jako velké vymoženosti lidstva, jako vlastní základní rys přítomné kultury lidstva. Před tímto věkem, před tímto temným věkem nebo Kali Jugou, bylo celé lidské myšlení, byly všechny lidské duševní síly v jistém smyslu zařízeny ještě jinak. V době před r. 3101 - to jest průměrné číslo; vývoj šel znenáhla od jednoho způsobu vlastností k druhému - před tím tu bylo to, co můžeme nazvat posledními zbytky starého jasnozření. V průběhu vývoje lidstva následují po sobě věky: Krita Juga - Treta Juga - Dvapara Juga - Kali Juga. Poslední zajímá nás dnes obzvláště. S dřívějšími věky přicházíme zpět do staré Atlantidy. A ze starého jasnozření byly tu ještě ve starých dobách zbytky, takže člověk měl před temným věkem naprosto ještě bezprostřední vědomí o existenci duchového světa, protože mohl hledět do duchového světa. Toto vědomí o duchovém světě ustupovala takřka před lidským nazíráním stále víc a více a v průměru můžeme říci, že se začínají vyvíjeti schopnosti a síly, které na jedné straně omezují lidský úsudek na smyslový svět, a na druhé straně vytvářejí lidské sebevědomí; všechny tyto síly počínají v Kali Juze. A zatím co člověk během tohoto období nepřišel k tomu, aby nahlížel do duchového světa, vyvíjel se ve fyzicky-smyslovém světě tím více pevný bod v jeho nitru, vyvíjelo se to, co nazýváme věděním o vědomí sebe. Nemyslete však, že jest toto věděním o vědomí sebe již vyvinuto ve veliké míře; musí se teprve dál a dále vyvíjeti. Ale nebylo by mohlo nikdy vniknouti do lidského vědomí, kdyby nebyl nastal tento "temný věk".

Tak ztrácel člověk vždy víc a více ve třech tisíciletích před založením křesťanství souvislost s duchovým světem. Neměl ji ze svého bezprostředního nazírání.

Viděli jsme při mé poslední návštěvě zde, jak první tisíciletí přineslo při svém zakončení jakousi náhradu za nahlížení do duchového světa: náhradu, která byla dána člověku tím, že byla vyvolána jedna obzvláštní individualita - Abraham - která měla ve svém fyzickém mozku obzvláště to zařízení: moci dojíti *bez* starých schopností přece k vědomí o duchovém světě. Proto nazýváme první část Kali Jugy v duchovědě výhradně dobou abrahamskou, dobou, v níž člověk sice ztrácí bezprostřední pohled do vyšších duchových světů, v níž mu však vyrůstá něco jako vědomí o Bohu, které ponenáhlu vždy víc a více vrůstá do jeho já, takže si představuje vždy víc a více Boha jako příbuzného s vědomím sebe, s vědomím lidského já. Jako *vesmírné Já*, tak se jeví Božstvo té době, prvnímu tisíciletí v Kali Juze, které můžeme při jeho zakončení nazvat dobou abrahamskou.

Po této abrahamské době následovala doba Mojžíšova, kdy to jaksi nezůstává již při tom, že se Bůh Jahve, že se vesmírné Já zjevuje jako tajemné vedení lidských osudů, jen jako Bůh národa, nýbrž toto Božstvo zjevuje se v Mojžíšově době, jak víme v hořícím keři jako Bůh živlů. A byl to velký pokrok, když bylo z Mojžíšových nauk

vesmírné Já vycit'ováno jako Božstvo tak, že si lidé řekli: Živly všeho jsoucna, to, co vidíme smyslovým zrakem - blesk a hrom atd. - jsou konečně výrony, jsou činy vesmírného Já, jednotného vesmírného Já. Musíme si jen zcela ujasnit, jak dalece to byl pokrok.

Když jdeme zpět za abrahamskou dobu a za Kali Jugu, shledáváme, že lidé, pohledem do duchového světa, vyplývajícími ze zbytků starého jasnozření, **vidí duchovno**. Ale oni vidí toto duchovno ve všech těch starých časech. Museli bychom jít daleko, daleko zpět, kdybychom chtěli najít něco jiného. Lidé **vidí** toto duchovno během Dvapara Jogy, Treta Jogy, Krita Jogy. Vidí toto duchovno tak, že se toto duchovno jeví jako **mnohost bytostí**. Víte přece, že když vystoupíme do duchového světa, že tu nalezneme hierarchie duchových bytostí. Ty jsou ovšem pod duchovým vedením, pod jednotným duchovým vedením. Ale až k tomuto jednotnému duchovému vedení nedosahovalo vědomí v těchto starých časech. Lidé viděli jednotlivé bytosti hierarchií, viděli mnohost Bohů. Sloučiti je v jednotu bylo možno jen zasvěcencům. Teď se však vesmírné Já, které člověk sám nejprve pojal fyzickým nástrojem mozku, který se obzvláště projevoval u Abrahama, postavilo před něho, teď pojímal člověk toto vesmírné Já jako projevující se v různých říších přírody, v různých živlech.

A další pokrok pak byl ten, který byl udělán takřka v posledním tisíciletí před založením křesťanství, v době šalamounské. - Můžeme tedy rozeznávat tři tisíciletí před založením křesťanství takřka tak, že nazveme první tisíciletí po individualitě, která v něm vystupuje a působí do druhého: dobou abrahamskou. Od počátku Kali Jogy až po Abrahama připravují se lidé k poznání jednotného Boha za přírodními zjevy: s Abrahamem nastává tato možnost. Jednotný Bůh stává se vládcem přírodních zjevů, jest hledán za přírodními zjevy v době Mojžíšově. - Vše to se pak zvyšuje v době šalamounské. A touto poslední dobou jsme vedeni až k tomu stadiu vývoje, kdy táž božská bytost, kterou poznávala abrahamská doba v Jehovovi, kterou poznávala Mojžíšova doba opět v Jehovovi, kdy táž božská bytost přijímá lidskou podobu. Neboť to si musíme při duchovědeckém pozorování této věci přesně uvědomiti, že mají evangelia po této stránce pravdu: Nesmíme rozeznávat Krista od Jehovy jinak, než jak rozeznáváme sluneční světlo, které měsíc odráží, od přímého světla slunečního. Jaké pak máme světlo v jasné měsíční noci? Jest to právě sluneční světlo, jenže nám je měsíc odráží zpět; takže můžeme mít toto sluneční světlo přímo za dne, nebo měsícem odraženo za jasných měsíčních nocí. Co se zde jeví takto v prostoru, jeví se mimoto tak, že se to, co se mělo objeviti nakonec jako duchové slunce v Kristu, ukázalo dříve takřka jakoby odražené zpět. V Jehovovi jest odraz, který předchází Krista v čase. Jako jest měsíční světlo odrazem světla slunečního, tak se odrážela Kristova bytost pro Abrahama, Mojžíše, Šalamouna. Byla to vždy táž bytost; zjevila se pak sama slunce-Kristus (Christussonne) právě se založením křesťanství. Tak máme přípravu této velké události v době abrahamské, Mojžíšově a šalamounské.

Tyto tři doby se pak opakují, jak zde byly před založením křesťanství ve věku křesťanském, a to nyní v opačném pořadí. Opakování se děje tak, že se opakuje v zásadě základní rys šalamounské doby v prvním tisíciletí po Kristu, a to tak, že duch Šalamounův žije a působí v nejvíce vynikajících osobnostech prvního křesťanského

tisíciletí. A byla to v podstatě Šalamounova moudrost, bylo to to, co se rozprostřelo jako moudrost Šalamounova, čím se lidé pokoušeli pochopiti přirozenost a podstatu událostí příchodu Kristova. Pak následovala doba, která může být nazvána ožitím doby Mojžíšovy. Po Šalamounově době po Kristu následovala doba Mojžíšova. A když přijdeme do druhého křesťanského tisíciletí, jest to duch Mojžíšův, který proniká opět nejlepší lidi této doby. Můžeme nalézt tohoto Mojžíšova ducha ožívajícího zase v nové podobě. Zatím co Mojžíšův duch v předkřesťanské době obracel zrak ven do světa k zevní fyzické přírodě, aby našel vesmírné Já, vesmírného Boha, jako Jehovu, aby ho právě našel jako vesmírné Já, aby ho našel v blesku a hromu, aby ho našel v tom, co může proudit zvenčí jako velký zákon lidského jednání - jak tu takřka zvenčí proudí k Mojžíšovi vesmírné Já, jak se tedy vesmírné Já projevuje jaksi zvenčí, vidíme, že se za to ohlašuje ve druhé křesťanské době táž bytost v nitru duše. Zážitek, který tu byl pro Mojžíše takřka jako zevní událost, když se vzdálil od svého národa, aby přijal dekalog, tato významná událost se opakuje. Opakuje se v druhém křesťanském tisíciletí mocným vnitřním zjevením. Věci se právě neopakují stejně, nýbrž tak, že právě to, co po sobě následuje, jeví se jako polarita. Zjevil-li se tedy Mojžíšovi Bůh ze živlů přírody, zjevuje se nyní v druhém křesťanském tisíciletí z nejhlubších základů lidské duše. A jak bychom se mohli s tím setkat velkolepěji než-li když slyšíme, jak významný a velkolepě založený člověk káže, tak káže, že slyšíme, jak zvěstuje z hlubin své duše mohutné věci. Můžeme předpokládati, že jest hluboce proniknut tím, co můžeme nazvat křesťanskou mystikou. Pak přijde do téhož místa, kde káže, zdánlivě nepatrný laik, který nejprve kázání naslouchá, ale pak se ukáže, že není laikem, nýbrž že se může stát učitelem kazatele - Taulera - který kazatele Taulera přiměje - přes to, že stál na takové výši - aby přestal na chvíli se svými kázáními, protože se přeci necítí zcela proniknut tím, co žije v onom laikovi. A když potom týž kazatel, dav se inspirovati, vystoupil opět na kazatelnu, tu jest nám mohutný dojem kázání symbolicky naznačen tím, že se praví, že mnozí z jeho posluchačů padli na zem jako mrtvi. To jest, bylo v nich usmrceno, co jest nižší přirozenost. Bylo to zjevení se vesmírného Já z nitra se stejnou silou z nitra, jako ve druhé době před Kristem u Mojžíše ze živlů. Tak vidíme tu zase ožiti Mojžíšovu dobu, a to tak, že celého ducha křesťanské mystiky, od Mistra Eckharta až k pozdějším křesťanským mystikům, prozářil a pronikl tento Mojžíšův Duch. Ó, duch Mojžíšův žil v těchto křesťanských mysticích! Byl tu takřka tak, že se vžíval do jejich duší. To byla druhá doba křesťanského věku, v níž znovu ožil také celý charakter doby Mojžíšovy. Tak jako v prvních tisíciletích křesťanského věku přinesla doba šalamounská takřka veškerý vývoj mysterijního nazírání, všeho toho, co známe např. v křesťanském smyslu jakožto hierarchie, jako vyvinula takřka moudrost o vyšších světech v jednotlivostech, tak vytvořila druhá, Mojžíšova doba obzvláště to, co byla německá mystika: hluboké, mystické vědomí o jednotném Bohu, který může býti probuzen v lidské duši, který může ožiti v lidské duši.

A působnost té Mojžíšovy doby zůstala ve všem, co se od toho času snaží vždy přesněji prozkoumati vesmírné Já, jednotného Boha. Ale podle běhu vývoje lidstva nastává od našich dob, od dob, v nichž se pozvolna vžíváme do třetího tisíciletí, opětné obnovení abrahamské doby. Tak jak následují po sobě abrahamská a šalamounská doba ve věku předkřesťanském, tak následují ve věku křesťanském v řadě opačné:

šalamounská doba, Mojžíšova doba, abrahamská doba. Této abrahamské době jdeme vstříc a musí nám přinést a přinese nám mohutné věci.

Připomeňme si jen, co vlastně bylo významem abrahamské doby. Význam abrahamské doby byl v tom, že staré jasnozření takřka zmizelo, že bylo člověku dáno vědomí o Bohu, které těsně souvisí s lidskými schopnostmi. Vše, co lidstvo mohlo vyzískati z tohoto vědomí o Bohu, které jest vázáno na mozek, vše to bylo poněmáhlu vyčerpáno a jen málo lze ještě získati těmito schopnostmi pro lidské vědomí o Bohu, jen málo již. Naproti tomu jdeme právě opačnou cestou v nové abrahamské době. Jdeme cestou, která lidstvo zase vyvádí z pouze fyzicky-smyslového nazírání, z kombinování fyzicko-smyslových příznaků; jdeme cestou, která vede lidi zase zpět do oblastí, v nichž jednou byli před abrahamskou dobou. Jdeme cestou, která lidem opět umožňuje, která jim umožní vstoupiti do stavu přirozeného jasnozření, přirozených jasnovidných sil. Ve věku Kali Jugy to bylo jen zasvěcení, které mohlo vésti pravidelným způsobem do duchových světů. Samozřejmě vede zasvěcení vzhůru k vysokým stupňům, kterých budou lidé moci dosáhnouti teprve ve velmi daleké budoucnosti; ale první známky obnoveného jasnozření, které se bude jevit jako přirozená vlastnost, ukáží se poměrně brzy, čím více budeme přecházeti do obnovení abrahamské doby.

Tak budou lidé, až si dobudou vědomí svého já, až poznají, že jest já v nitru pevným střediskem, tak budou opět vyvedeni ven, aby mohli opětně hlouběji pohlédnouti do duchových světů. To souvisí ještě s tím věkem, v němž probíhala Kali Juga. Pět tisíc let trvala Kali Juga, až do r. 1899 trvala. Rok 1899 byl skutečně důležitý rok pro vývoj lidstva. To jest ovšem opět průměrný rok; neboť vše se děje poněmáhlu. Ale právě tak, jako se může udávati rok 3101 jako rok, kdy bylo lidstvo svedeno dolů od starého jasnozření k smyslovému nazírání a rozumovému usuzování, tak jest rok 1899 rokem, kdy lidstvo dostalo opět impuls, aby vystoupilo k prvním počátkům budoucího lidského jasnozření. A lidstvu jest usouzeno ještě v tomto dvacátém století předcházejícím příští tisíciletí, pro několik málo lidí dokonce ještě v první polovici tohoto dvacátého století, vyvinouti opětně první prvky nového jasnozření, jasnozření, které zcela jistě v lidstvu povstane, když se lidé ukáží schopnými, rozuměti tomuto novému jasnozření. Neboť to nám musí být jasno: dvě věci by mohly nastati. Na dně lidské duše spočívá již pro budoucnost, že takovéto jasnovidné schopnosti povstanou jako přirozené schopnosti - musíme rozeznávati mezi umělým jasnozřením a tím, které povstane jako přirozené jasnozření - že povstanou jako přirozené schopnosti, u několika málo lidí ještě v první polovici dvacátého století, a ve 2500 letech vždy u více a více lidí, až nakonec tu bude dostatečný počet lidí, kteří dosáhnou, jen když budou chtít: nového, přirozeného jasnozření.

Ale mohlo by nastati dvojí. Jedno je to, že lidé sice mají vlohku k tomuto jasnozření, že však v příštích desetiletích zvítězí materialismus, a lidstvo zapadne v materialistickém bahně. Pak sice povstanou jednotliví lidé a řeknou, že jest jim tak, jako by viděli ve fyzickém člověku také ještě něco jako druhého člověka; ale když to materialistické vědomí přivede tak daleko, že prohlásí duchovědu za bláznovství a utluče každé vědomí o duchovém světě, pak nebude právě těmito prvním zárodkům rozuměno.

Bude záviseti na lidstvu samém, obrátí-li, co se tu bude dít, k dobru nebo ke zlu, protože by mohlo minouti nepozorováno, co vlastně má přijít. Nebo by mohl nastat druhý případ, že duchověda nebude utlučena. Pak lidé dovedou pěstovati takovéto vlastnosti ne jen v zasvěcovacích okultních školách, nýbrž také když se objeví jako něžné rostlinky lidského duševního života uprostřed našeho století u těch neb oněch lidí, kteří řeknou jakoby probuzenou duševní silou: vidím něco jako skutečnost, jako jest to popisováno v theosofii jako druhý člověk v člověku fyzickém. Ale ještě jiné duševní vlastnosti se objeví, např. vlastnost, kterou budou lidé na sobě pozorovati: budou něco konati; zatím co od toho vzhlednou, postaví se jim před duši něco jako sen, o němž budou vědět: to souvisí nějak s mým konáním. A lidé budou vědět z duchovědy: když se mi zjeví takový obraz mého jednání, - který se však zcela podstatně od mého jednání liší, - není to jinak, než že mi ukazuje karmický účinek mého jednání, který má nastat v budoucnosti.

Takové karmické pochopení nastane pro jednotlivce uprostřed našeho století. A je to proto, že uplynula Kali Juga, a protože od epochy k epoše v lidech povstávají vždy nové schopnosti. Ale nenastane-li žádné porozumění, bude-li tato schopnost takřka utlučena, budou-li jako blázni zavíráni ti, kteří mluví o těchto schopnostech, pak se to lidem obrátí ke zlu: lidé zahynou v materialistickém bahně. Bude zcela záviseti na tom, zda-li bude probuzeno porozumění pro duchovědu, nebo zda-li se podaří materialistickému protiproudu, zda-li se podaří Ahrimanovi odraziti to, co činí duchověda v dobrém úmyslu. Pak ovšem mohou přijít ti, kteří vězí, dusíce se, v tomto materialistickém bahně a mohou se posmívat: nu ovšem, to byli pěkní proroci, kteří říkali, že budou lidé viděti vedle fyzického člověka ještě člověka druhého! Jistě se pak neukáže nic, když budou schopnosti k tomu utlučeny. Když se však neukáží v polovici dvacátého století, nebude to důkazem pro to, že člověk pro ně není založen, nýbrž jen pro to, že lidé mladou rostlinku v zárodku zašlápli. To, co je dnes řečeno, je tu a může se vyvinouti, jen když lidstvo bude chtít.

Před takovým vývojem stojíme tedy bezprostředně. Jdeme takřka vývojovou cestou zase zpět. U Abrahama bylo do mozku uvedeno vědomí o Bohu; nyní když vstupujeme do nové abrahamské doby, jest vědomí o Bohu od mozku uvolněno, a počínáme vždy víc a více poznávati v příštích 2500 letech lidi, kteří budou mít to, co jest výsledkem vznešených iniciačních tajemství jako velké spirituální nauky o vesmírných tajemstvích. Přesně tak, jako vládl duch Mojžíšův v uplynulé době až k nám, tak počíná nyní vládnouti duch Abrahamův, aby jaksi zase lidstvo vyvedl z vědomí o Bohu ve smyslovém světě, když byl tenkrát lidstvo do tohoto vědomí zavedl. Neboť to jest pravěký světový zákon, že takřka každá individualita musí vykonati určitý čin periodicky vícekrát, především dvakrát, jednou jako opak druhého. Co Abraham lidstvu takřka snesl dolů do fyzického vědomí, to pro ně zase vynesl vzhůru do duchového světa.

Tak vidíme, že žijeme v důležitých podstatných časových poměrech, dostaneme pak pojem o tom, že rozšiřovati dnes duchovědu není jen něco, co děláme ze záliby, nýbrž něco, co vyžaduje naše doba. Připravovati lidstvo na velké vývojové momenty, náleží k úkolům duchozpytu. Aby lidé věděli, co vidí, k tomu jest tu duchověda. Kdo smýšlí poctivě se svou dobou, nemůže ani jinak, nežli mysliti na to, že poznání ducha

musí přijít do světa, aby neprošlo nepozorovaně kolem lidstva, co má potom přijít. Tyto věci jsou však spojeny ještě s něčím jiným. V určitých jiných vztazích obnovuje se všechno v takovémto podobném opakování. Žijeme vstříc době, v níž se má vždy víc a více obnovovati pro lidstvo to, co tu bylo v předkřesťanských stoletích; ale vše bude ponořeno do toho, co lidstvo mohlo získati velkou událostí příchodu Kristova. Viděli jsme, že lidstvo prožilo opět v křesťanském uvnitřnění onu velkou chvíli, kterou prožil Mojžíš svými dojmy z hořícího keře a blesků na Sinaji. Neboť teď jest Taulerům, Eckhartům jasno: když se jim zevnitř vyjasní, co onen Mojžíš nazýval Jehovou, jest to Kristus, není to již odraz Kristovy bytosti, nýbrž přímo Kristus, který vystupuje z hlubin srdce. Křesťanští mystikové takřka přímo znovu prožívali ve zkřesťanštělé podobě, v podobě Kristovým impulsem přeměněné, co prožil Mojžíš. A v přeměněné, nové podobě budeme prožívat to, co bylo takřka prožíváno v předkřesťanské, abrahamské době. A co to bude? Všechny věci a události, které vystupují takřka normálně ve vývoji lidstva, všechny vrhají jaksi předem svá světla / - nechci opakovati triviálnost, která se tak často říká, nechci říci: vrhají své stíny... nýbrž: svá světla. / Tak jest v jistém smyslu vrženo ve světlo předem něco z budoucích událostí v tom, co nazýváme obrácením Saula v Pavla: událost u Damašku.

Ujasněme si jednou, co tato událost pro Pavla znamenala. Pavel byl až do této události takřka obeznámen se vším, co obsahovala hebrejská okultní nauka. Co dělal Pavel? Pavel věděl ze své starohebrejské okultní nauky, že jednou sestoupí individualita, která bude pro lidstvo reprezentovat toho, který přemůže smrt. Věděl: jednou se objeví v těle individualita, která ukáže svým životem, že duch žije dále po smrti tak, že smrt neznamena pro tuto individualitu v její zemské inkarnaci právě nic jiného, nežli jiná fyzická událost. To věděl. A věděl ještě něco jiného ze své starohebrejské okultní nauky; věděl z ní to, že potom, až Kristus Mesiáš, který měl přijít a už tu v těle byl, až vstane z mrtvých a takřka se stane vítězem nad smrtí, pak že se duchová sféra země změní, že se změní jasnovězení. Zatím co před tím jasnovidec v duchové atmosféře země neviděl bytost Kristovu - tu mohl vidět jen při pohledu k duchu slunce - , musela - to věděl Pavel - Kristovým impulsem nastati pro zemské bytí ta přeměna, že po vítězství nad smrtí **lze** jasnovidnému vědomí **naléztí Krista v zemské sféře**. Stane-li se tedy člověk jasnovidným, musí uzříti Krista v zemské sféře jako činného ducha země. O čem se však Pavel nemohl přesvědčiti dokud byl ještě Saulem, bylo, že ten, který žil v Palestině, který zemřel na kříži, ten, o němž jeho učedníci říkali, že vstal z mrtvých, že on byl skutečně tím, o němž mluvila starohebrejská okultní nauka. To jest to významné, že Pavel tím, co viděl fyzicky, nebyl přesvědčen o tom, co vyprávějí evangelia. Počal nabývati přesvědčení, že jest Kristus také předpověděným Mesiášem, teprve když se na něm ukázalo ono předem vržené světlo, když se stal jakoby milostí shůry jasnovidným a objevil Krista v zemské sféře: Již tu tedy byl, již vstal z mrtvých... musel si říci. Protože Pavel sám viděl jasnovidně Krista v duchové sféře země, věděl, že jest nyní pro něj zde. Od té chvíle byl o Kristu Ježíši přesvědčen. Tedy základní událostí bylo, že v události u Damašku objevil jasnovidně v zemské sféře Krista Ježíše. Kdyby tedy např. Pavel nebyl již mohl slyšet vyprávěti v Palestině o činech Krista Ježíše, kdyby nebyl mohl z osobní zkušenosti slyšeti evangelia, nýbrž kdyby byl žil o něco později, bylo by bývalo možno, že by byl právě až později zažil událost zjevení Krista u Damašku: pak by byl

však došel k témuž přesvědčení. Neboť tato událost mu zjevila skutečnost: Kristus tu byl! A ten, který se tu zjevuje v zemské sféře jest týž, o němž mluví starohebrejská okultní nauka! Tato událost zjevení Kristova není vázána na čas. U Pavla nastala jen velmi rychle, aby se mohlo křesťanství působením Pavlovým bráti svou drahou.

Ve věku Kali Jugy - až do r. 1899 - nebyl ovšem vývoj lidstva takový, že by byl mohl člověk beze všeho zažít takovou událost jako Pavel; k tomu lidské schopnosti ještě nedozrály. Proto to prožil jeden jako milost. A podobné události prožili ještě jiní jako milost. Ale nyní žijeme v době, kdy má nastati onen mocný převrat, kdy se vyvinou první zárodky přirozeného jasnozření. Vstupujeme do abrahamské doby, jsme vyváděni ven do duchového světa. Tím je dána možnost, že bude jistý počet lidí a v příštích 2500 letech stále víc a více lidí prožívati událost u Damašku. A to bude velikostí, mohutností příští doby, že pro mnohé lidi ožije událost u Damašku; že pro ty schopnosti, o nichž právě bylo řečeno, že se objeví, stane se Kristus, žijící v duchové sféře země, viditelným, že v ní zazáří. Tím, že se lidé stanou schopnými viděti éterické tělo, naučí se viděti éterické tělo Krista Ježíše, jak je viděl Pavel. To jest to, co počíná jako charakteristická známka nové doby, a co se bude ukazovati u prvních předchůdců lidí s těmito vlastnostmi již mezi r. 1930 - 40 - 45. Když budou lidé pozorní, prožijí tuto událost u Damašku a s ní jasno a pravdu o události zjevení Kristova bezprostředním duchovým nazíráním. A nastane zvláštní paralelismus událostí. Neboť v příštích dvou desetiletích budou se lidé vždy víc a více odvracet od litery evangelií, nebudou jim již rozuměti. Vždyť vidíme již dnes, jak triviální lidé všude z evangelií "dokazují", že nejsou žádnými historickými doklady, že se nemůžeme vůbec odvolávati na nějakého historického Krista. Historické doklady pozbudou pro lidstvo ceny, počet lidí, kteří budou Krista Ježíše zapíráti, bude stále větší a větší. A jen krátkozrací jsou ti lidé, kteří budou moci věřiti, že se dá věc ještě udržeti pouhou historií. Nemíní to poctivě s křesťanstvím ti, kteří odmítají porozumění pro duchový důkaz o Kristu Ježíši. Duchový důkaz o Kristu Ježíši bude dán tím, budou-li pěstovány schopnosti lidí, aby mohli zřítí skutečně přítomného Krista v jeho éterickém těle.

Neboť v základě vzato, nechť se nazývají sebe lepšími ti, kteří se chtějí opíráti jen o doklady: oni křesťanství ničí; nechť sebe více povykují a sebe hlasitěji zvěstují z dokladů co vědí o křesťanství: oni křesťanství ničí, protože odmítají duchovou nauku, jejíž pomocí, zřením, se stane Kristus v našem století pro lidi pravdou. Když se počal náš letopočet, sestoupili lidé již více než třemi tisíciletími do temného věku, byli odkázáni na své zevní schopnosti. Tenkrát by se Kristus nebyl mohl jinak ukázati schopnostem, které byly nutné pro vývoj člověka, nežli fyzickou inkarnací. Tenkrát byly fyzické schopnosti na svém nejvyšším vrcholu, proto musel Kristus přijíti ve fyzickém těle. Lidstvo by však nebylo přišlo ani o krok dále, kdyby u něho nemohla nastati možnost vyššími schopnostmi nalézt ve vyšších světech Kristovu realitu. Jako tenkrát musel být Kristus nalezen jen fyzickými schopnostmi, naleznou lidé nově vyvinutými schopnostmi Krista v tom světě, kde je právě vidět jen éterická těla. Neboť druhé fyzické vtělení Kristovo neexistuje: Jen jednou byl ve fyzickém těle, protože jen jednou byly lidské schopnosti odkázány na to, mítí Krista ve fyzickém těle. Nyní však budou moci vyššími schopnostmi spatřovati mnohem reálnější éterické tělo Kristovo.

To jest to, co můžeme nazvatí onou mohutnou, pro nás nastávající událostí: **opětné zjevení se Krista Ježíše** - ponenáhlu - nejprve pro málo, pak vždy pro více a více lidí. Jest to událost, která má význam nejen pro ty lidi, kteří budou pak ještě ve fyzickém těle. Jistý počet lidí, kteří jsou dnes vtěleni, budou také ještě vtěleni v té době, kdy nastane tato událost zjevení Kristova... ti to zažijí tak, jak to bylo líčeno. Jiní projdou zatím již branou smrti. Ale jak jsme tu jednou viděli při jedné přednášce, že událost na Golgatě nebyla jen událostí pro fyzický svět, nýbrž že působila do všech duchových světů jako bylo sestoupení Kristovo do podsvětí skutečným faktem, tak bude působiti událost zjevení Kristova, která nastane v našem století, také do světa mezi smrtí a novým zrozením, i když v jiné podobě, než v jaké ji člověk najde zde na zemi. Ale jednoho bude třeba: schopnosti, jimiž lze spatřiti událost zjevení se Krista mezi smrtí a novým zrozením, nemohou býti získány mezi smrtí a novým zrozením, musí být **získány zde na fyzické pláni**, musí být přineseny s sebou do života mezi smrtí a novým zrozením. Jsou právě schopnosti, které musí být získány **na zemi**: neboť nejsme nadarmo postaveni na fyzickou zemi. Mýlí se, kdo myslí, že jsme byli nadarmo postaveni na zemi. Musíme si zde dobývati schopností, kterých si nemůžeme dobýti v žádném jiném světě. Schopnosti porozumění události zjevení Kristova, o níž jsme mluvili, a následujících událostí, musí býti získány zde na této zemi. A lidé, kteří si nyní zde na zemi dobudou těchto schopností duchovědeckým zvěstováním, pronesou tyto schopnosti branou smrti. Ne snad jen zasvěcením, nýbrž přijímáním duchovědeckého zvěstování s porozuměním získáváme schopnosti, možnosti, vnímání také v duchovém světě mezi smrtí a novým zrozením událost zjevení Kristova. Kdo však má hluché uši, musí čekati až do příští inkarnace, aby si zde dobyl schopností, kterých si musí zde dobýti, aby mohl zažiti tam událost zjevení Kristova. Nesmí se tedy nikdo domnívati, že mu zvěstování události zjevení Kristova, jemuž můžeme rozuměti jen pomocí celé duchovědecké nauky, nepřinese žádné ovoce, když bude - až toto zjevení nastane - již za branou smrti: přinese mu ovoce.

Tak vidíme, že je duchozpyt přípravou pro novou událost zjevení Kristova. Ti však, kteří přijímají nerv nauky o duchu jako obsah celého svého duševního života, jako živoucí život, mají pak také skutečně vyrůstí ke spirituálnímu pochopení věci, mají si ujasniti, že se musí pomocí duchovědy naučiti důkladně poznávat naši novou, probouzející se dobu. Musíme poznati, že nesmíme v budoucnosti nejdůležitější události hledati na fyzické pláni, nýbrž mimo fyzickou pláň, jako Krista, kterého budeme muset při jeho návratu hledati jako éterickou postavu v duchovém světě.

Co bylo nyní vysloveno, bude vždy opět a opět vyslovováno v příštích desetiletích. Ale budou lidé, kteří tomu nebudou rozuměti, kteří řeknou: Kristus má tedy zase přijíti! Protože budou vnášeti do takovéhoho názoru mínění, že je to návrat **fyzický**, budou dávatí potravu všem těm, kteří budou vystupovati jako falešní Mesiášové. A takových bude dosti v polovici dvacátého století, kteří použijí materialistického myšlení a cítění lidí, aby se vydávali za Krista. Falešní Mesiášové byli vždycky. Tu máme např. dobu před křížovými výpravami, kdy vystoupil v jižní Francii falešný Mesiáš, v němž viděli jeho přívrženci něco, jako ve fyzickém těle inkarnovaného Krista. Před tím vystoupil falešný Mesiáš ve Španělsku a našel mnoho přívrženců. V severní Africe vzbudil velký rozruch člověk, který se vydával za Krista. V

sedmnáctém století vystoupil ve Smyrně člověk jako Kristus a lidé se za ním jen hrnuli; nazýval se Šabbathai Zewi. Putovali k němu lidé z Polska, z Maďarska, z Rakouska, ze Španělska, z Německa, z Francie, z celé Evropy a z velké části Afriky a Asie. V uplynulých stoletích to nebylo tak zlé, neboť tu nebylo od lidí ještě takřka vyžadováno, aby rozeznávali pravé od nepravého. Teprve nyní jsme v době, kdy by se mohlo státi osudným, kdyby lidé neobstáli v duchovní zkoušce. Obstojí v ní ti, kteří vědí, že se lidské schopnosti vyvíjejí dále, že ty schopnosti, které musely viděti Krista ve fyzickosti, byly právě odkázány viděti ho tak, jen při založení křesťanství, že by však lidstvo nepostoupilo kupředu, kdyby nenalezlo v našem století opět Krista v povýšenější podobě. A ti, kdo se snaží o duchovědu, budou muset být těmi, kteří dovedou rozeznati falešné Mesiáše od Mesiáše jediného, který se nezjeví v těle, nýbrž který se zjeví pro nově probuzené schopnosti jako bytost spirituální. A přijde čas, kdy budou lidé zase hleděti do duchového světa a viděti tam kraj, z něhož plynou dolů ty proudy, které dávají pravou duchovou potravu všemu, co se děje ve fyzickém světě.

Viděli jsme vždycky, že bylo lidem možno, při starém jasnozření viděti do duchového světa. Východní spisy obsahují také ve svých tradicích něco, jako právě podání o starém duchovém kraji do něhož lidé kdysi mohli hleděti, z něhož mohli sáti vše, co mohlo z nadmyslna prouditi do fyzického světa. Plny žalu jsou mnohé popisy tohoto kraje, jehož mohli lidé kdysi dosáhnouti, a který jako by se byl vzdálil. Tento kraj byl lidem skutečně jednou dosažitelný, a bude lidem opět dosažitelný nyní, kdy je skončena Kali Juga, temný věk. Zasvěcení však vedlo vždycky do něho a těm, kteří dosáhli zasvěcení, bylo vždy možno řídit kroky do tohoto tajemného kraje, který se vzdálil za Kali Jugu, o němž se mluví jako o kraji, který jakoby byl zmizel z dosahu lidských zkušeností. Dojemné jsou spisy, které mluví o tomto starém kraji. Jest to též kraj, do něhož se zasvěcenci vždy znovu a znovu vracejí, aby si odtud brali nové proudy a popudy pro vše, co má býti lidstvu dáno od století k století. Vždy znovu a znovu vracejí se ti, kteří jsou v takových vztazích k duchovému světu, do tohoto tajemného kraje, který se nazývá **Šamballa**. Jest to prazdroj k němuž dosahoval jasnovidný pohled, který se uzavřel v Kali Juze, o němž se mluví jako o starém kraji z báje, který však se znovu navrátí v dosah lidí. Šamballa tu bude zase, až pomine Kali Juga. Lidstvo se zase dostane pomocí normálních lidských schopností do kraje Šambally, z něhož musí zasvěcenci bráti sílu a moudrost pro svoje poslání. Šamballa jest, Šamballa byla a Šamballa tu bude zase pro lidstvo. A k prvnímu, co lidé uzří, až se Šamballa opět ukáže, bude náležeti Kristus ve své éterické podobě. Není jiného vůdce pro lidstvo do kraje, prohlášeného orientálními spisy za zmizelý než Kristus. Kristus dovede lidi do Šambally.

To jest to, co si musíme napsati do duší, co může pro lidstvo nastati, jestliže správně porozumí včera zmíněnému znamení.⁽¹⁾ Jestliže lidstvo porozumí, že nesmí nyní klesnouti hlouběji do hmoty, že se musí obrátiti, že se musí počítati spirituální život, pak se ukáže, nejprve pro málo lidí, pak - ve 2500 letech - vždy pro více a více lidí světlem proniknutý a světlem prozářený, nekonečnou životností bující, naše srdce moudrostí naplňující kraj Šamballa. To jest to, co musíme těm, kteří mají uši, aby slyšeli, a mají oči, aby viděli, líčiti jako událost, která jest největším převratem ve vývoji lidstva na počátku abrahamské doby po založení křesťanství. Bude to ta

událost, jejíž pomocí porozumějí lidé hlouběji Kristovu impulsu. Neboť to bude to zvláštní, že moudrost tím nic neztratí. Čím více vědění si lidé dobudou, tím větším se jim bude Kristus jeviti, tím mocnějším se jim bude jeviti. Teprve až budou lidé moci vnořiti svůj zrak do Šambally, pak teprve budou moci opět uznati mnohé z toho, co je sice obsaženo v evangeliích, k čemu však lidé budou potřebovati jakési události u Damašku, aby mohli poznati, co je dáno v evangeliích. Tak vznikne v té době, když budou lidé nejméně věřiti písemným památkám nové vyznání Krista Ježíše naším vrůstáním do oblasti, kde se s ním především setkáme: vrůstáním do tajemného kraje Šambally.

⁽¹⁾ Halleyova kometa